

# Asemakaava-alueen metsänhoitotoimet Raisiossa

Eeva Ennola

## ***Lähimetsä yllätysiskun kohteena: havut hajallaan ja ihmiset ihmeissään***

Taajama-alueiden lähimetsät suojaavat melulta, pölyltä, tuulelta ja antavat näkösuojaa. Vähintään yhtä tärkeitä ne ovat viihtyvyyden kannalta. Suomalaiset ovat edelleen metsän väkeä, vaikka se oma ja tutuin metsä on yhä useammin pieni puistometsäksi luokiteltava kaistale asuinalueen keskellä.

Kun perheemme etsi muutama vuosi sitten omaa kotia, hämmästyimme itsekkin miten suuri merkitys metsän läheisyydellä oli. Emme tehneet tietoista päätöstä siitä, että talon pitäisi olla metsän laidalla. Silti ihastuimme nykyisessä talossamme juuri siihen, että tontti rajoittuu metsään. Metsä tuo turvallisuuden tunnetta, se suojaa taloa ja rauhoittaa hiljaisella vehreydellään. Emmekä sentään asu aarnimetsän laidalla: takametsämme on talojen joka puolelta ympäröimä pikkumetsikkö, objektiivisesti ajateltuna kait melko joutava pöheikkö. Kuitenkin se tuottaa meille päivittäin hyvää mieltä, lapsille se on mieluisin leikkipaikka, ja se tarjoaa kodin lukemattomille linnuille, oraville, vesiliskoille, sammakoille, metsäsittiäisille, kantarelleille ja muille eliöille.

Viimekeväänä lähimetsämme muuttui vähemmän viihtyisäksi kun sieltä hakattiin lehtipuita ja jäljet jätettiin korjaamatta. Taajamametsiä on toki tarpeen hoitaa jotta ne kestävät paremmin kulutusta ja metsikön elinkierto pitenee. Tässä tapauksessa hakkuita kuitenkin tehtiin mielestäni väärässä paikassa, kun pienen lammen ympäristöä karsittiin raskaalla kädellä. Jäljet olisi myös pitänyt korjata kohtuullisessa ajassa. Lapsille maasto on kohta vuoden ollut paikoin kulkukelvotonta ja vaarallistakin, sillä kannot ja oksantynget jätettiin parin- kolmenkymmenen sentin korkuisiksi.

Metsänhakkuut jatkuivat joulun välipäivinä, jolloin hakattiin havupuuta. Hakkuista ei ilmoitettu, mikä harmitti jo senkin takia, että lapset usein kulkevat ja leikkivät metsässä. Muutaman viikon kuluttua suurimmat rungot käytiin metsäkoneen kanssa korjaamassa pois, mutta hakkuutähteet jäivät metsään. Aukkaat ovat omatoimisesti koonneet havuja kasoihin, mutta eikö korjaaminen kuitenkin olisi sen tehtävä, joka puut kaatoikin? Hämmennystä herättää myös se, että tuntui kuin hakkuut olisi suoritettu tahallaan juuri silloin kun ihmiset ovat pois valittamassa ja hakkuista vastuulliset tahotkin lomailemassa.

Harmistukseni oli sen verran suuri, että päätin ottaa yhteyttä kaupunginpuutarhuri Olli Puntaan. Sitä ennen tutustuin pariin taajamametsien hoitoa käsittelevään kirjaan, Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion kustantamaan ”Metsätalous kaavoitusalueella” (2000) ja Metsälehdessä kustantamaan ”Taajamametsien hoito” (1995). Seuraavan tekstin faktat ovat peräisin em. kirjoista ja kaupunginpuutarhurilta, mielipiteet ihan omia ja yksityisiä.

## ***Metsänhoidon kimurantit kuviot***

Kaupungin metsien hoito ei ole niin suoraviivainen asia kuin voisi kuvitella. Pääosin metsänhoitotoimien suunnittelu ja toteutus tapahtuvat muiden tahojen kuin Raision kaupungin toimesta. Raision metsienhoidon 10-vuotissuunnitelman on toteuttanut Lounais-Suomen Metsäkeskuksen suunnittelija. Suunnitelmassa ovat mukana niin varsinaiset talousmetsätkin kuin virkistysalueiksi luokitellut taajama-alueen metsät.

Metsänhoidon perusyksikkö on metsäkuvio eli puuston ja kasvupaikan suhteen yhtenäinen alue. Jokaisen metsäkuvion kasvupaikka- ja puustotiedot tallennetaan metsäsuunnitelmiin. Suunnittelun työläyttä kuvaa se, että Raisiossa metsäkuvioita on toista tuhatta. Oma takametsämme on vain 400 metrin pituinen ja jokusen kymmenen metrin levyinen kaistale, ja kuitenkin sieltäkin on erotettu nelisen metsäkuviota, joilla kullakin on omat hoito-ohjeensa.

Kun suunnitelma on valmis, Raision kaupunki tarkastaa ja hyväksyy sen. Tämän jälkeen vielä kaupunginpuutarhuri voi tehdä metsäkuviokohtaisia muutoksia. Jos esimerkiksi Metsäkeskus on merkinnyt uudistuskypsan metsän hakattavaksi, hakkuutavoitteita usein lievennetään, koska pienten lähimetsien avohakkuut muuttaisivat alueen ilmettä liian radikaalisti. Kun kuviokohtaiset suunnitelmat ovat valmiina, metsänhoitotoimille haetaan maisematyö lupa ja niistä ilmoitetaan etukäteen Raisio tiedottaa –lehdessä. Meidän takametsämme tapauksessa ilmoitus oli kuulemma julkaistu vuoden 2005 ensimmäisessä numerossa. Viivettä ihmetellessäni kaupunginpuutarhuri Punta selvitti, että hakkuut oli kyllä tarkoitus toteuttaa jo viime talvena, mutta kunnan pakkaskauden puuttuessa metsänpinta ei kovettunut metsäkoneella ajettavaan kuntoon koko talvena. Punta myöntää, että tällaisessa tapauksessa olisi kohtuullista toistaa ilmoitus seuraavana vuonna.

Tänä talvena Metsäkeskuksen suunnitelmaa toteuttaa Raision metsissä kaksi Metsäyhdistyksen metsuria. Raision kaupungin paria omaa metsuria työllistävät toisenlaiset tehtävät. Hakkuujätteet korjataan muutaman viikon kuluttua hakkuista organisoidusti vapaaehtoisvoimin. Niitä ei korjata metsästä saman tien, koska asukkaille halutaan tarjota mahdollisuus ottaa osansa havuista ja polttopuusta.

## ***Aina on varaa parantaa***

Keskustelu kaupunginpuutarhurin kanssa sai pahimman harmistukseni takametsämme kohtalosta laantumaan. Hakkuujäljet korjataan, ja metsä varmaankin muutamassa vuodessa rehevöityy entiselleen. Ilahduttavaa oli myös kuulla, että Metsäkeskuksen suunnitelmia ei toteuteta sokeasti, vaan yksittäisen metsäkuvion kohtalo voi vielä kaupunginpuutarhurin pöydällä muuttua mikäli siihen on luonnonsuojelullisia tai viihtyvyyteen perustuvia syitä. Kuntalaisten kannattaakin olla aktiivisia ja ottaa yhteyttä metsäasioissa kaupunginpuutarhuriin.

Muutamia ajatuksia, kysymyksiä ja toivomuksia jäi silti vielä mieleeni itämään:

- hakkuista pitäisi mielestäni ilmoittaa myös paikan päällä muutamaa päivää ennen hakkuiden alkamista. Jos lähialueen asukkaiden postilaatikkoon jätettävä lappunen tuntuu hankalalta toteuttaa, voisi ainakin metsänlaitaan laittaa muutaman kyltin näkyville.
- toivon, että kaupungin viheralueiden hoidossa otettaisiin joskus edes kokeilumielessä käyttöön osallistava suunnittelu niin että asukkailla olisi mahdollisuus tutustua metsäsuunnitelmiin ja heidän toiveensa otettaisiin huomioon
- suuremmilla kaupungeilla on omat viheraluesuunnitelmansa, joita laadittaessa kaikki halukkaat saavat olla mukana vaikuttamassa. Voisikohan sellaisen joskus toteuttaa Raisiossakin?
- liekö Metsäyhdistys paras taho hoitamaan kaupungin viheralueita, joissa viihtyisyys ja luonnonarvot ovat metsien tärkein anti ja taloudellinen tuotto melko merkityksetöntä - vai olisiko yhdistys omimmillaan varsinaisten talousmetsien parissa. Tätä mietin tietämättä, onko Raision kaupungin kaltainen järjestely yleinen käytäntö saman kokoisissa kunnissa, vai löytyisikö muualta parempia esimerkkejä.